

<http://www.israelsmisjonen.no/ressurser/materiell/prekenverksted>

19. søndag i treenighetstiden – 07. oktober 2012

Prekentekest: Joh 7,14-17

Lesetekst I: 5 Mos 30,11-15

Lesetekst II: Rom 2,13-16

Jesu budskap under løvhyttefesten

Dagen og tekstene

Høytiden hvor Jesus går opp på tempelplassen og underviser, er løvhyttefesten (3 Mos 23,33-43; Neh 8,13-18). Det er en høsttakkefest med glede over jordens grøde, med håp om regn og ny fruktbarhet, med takknemlighet for at lovens ord er en kilde til liv.

Kommentatorer mener også at Herrens dag i Sakarja 9-14 har forbindelse til løvhyttefesten, sånn at den får en messiansk betoning. Levende vann skal renne ut fra Jerusalem, 14,8. Jødernes feiring av festen er i år samtidig med vår 19. søndag i treenighetstiden.

Lesetekstene stiller jøde og hedning til ansvar for lovens bud. Jødene har blitt pålagt å oppbevare dem i sitt hjerte (5 Mos 6,6). Hedningen bekrefter gjennom sin etiske bevissthet at Gud har hvisket sine gode livslover i hans indre.

Rom 10,8 dreier vår første lesetekst inn under evangeliet når det erklæres at “Dette er troens ord, det som vi forkynner”.

Rabbi Jesus

Selve prekentekesten tar opp spørsmålet om Jesu legitimitet. De som hører undervisningen hans, er ikke entydig negative. De merker seg at det er kvalitet over det Jesus har å komme med, og de verdsetter det. Samtidig lever de i et samfunn hvor man har lært seg at det er forskjell på ulike skoler. En rabbi har sittet ved en eldre rabbis føtter og tatt til seg visse grunnholdninger. Dette fører han videre. Kanskje legger han litt til. Kanskje endrer han vektleggingene. Det skjedde jo fra tid til annen at en yngre rabbi ble visere enn sine gamle læremestere. Men man hadde bakgrunnen sin med seg. Skolen man hadde gått i, var et stykke på vei en varedeklarasjon. Det sa noe om tyngden, kvaliteten og innholdet i det man hadde å bringe videre. Paulus kunne med stolthet fortelle at han hadde sittet ved Gamaliels føtter.

Jesus la ikke vekt på å legitimere seg på den måten. Dette skapte forundring, og en viss usikkerhet. Hvilken retning ville han føre folk i når han ikke var åpen om sine forutsetninger?

Jeg har merket meg at noen nyere miljø tar det for gitt at Jesus hadde en formell utdanning som rabbi. På den måten tar man Jesu samtid og kulturelle kontekst på alvor. Jesus tiltales jo som rabbi av sine etterfølgere. På den andre siden hadde døperen Johannes også disipler, og det skulle ikke forundre meg om det var i kraft av hans profetiske livskall. Døperen setter noen av sine disipler i forbindelse med Jesus (Joh 1,35ff).

Samtaler over en åpen bibel

Hvordan det enn måtte være med Jesu formelle utdanning, så søkte han samvær med de som kjente og samtalte om Skriften (Luk 2,41ff). Måten Jesus bruker Bibelen på, tyder på at han har hatt jevnlig studium av de hellige skriftene også som voksen. Sånt gjorde man ikke i ensomhet. Skriftrullene var ikke å finne i hjemmene (mens vi gjerne har mer enn en Bibel hjemme). Kilden til kunnskap om Guds ord fantes bare i fellesskapet, hvor ordet ble lest, preket, studert og diskutert.

Enkelt kan vi si at Jesu svar på spørsmålet om hvilke kilder han øser av, er at han har sittet ved Faderens føtter. Det skulle vært spennende å vite hvordan det rent subjektivt opplevdes. Når og hvordan ble Jesus klar over at han var Guds Sønn på en egentlig måte, sånn at han hadde ei fortid hos Gud i himmelen? Hvordan ble Sønnens nærvær med og betraktning av Faderen mennesket Jesus til del, sånn at den kunne gi ham en usvikelig klarhet i Guds vesen og vilje? Dessverre er spekulasjoner lite fruktbare.

Nærheten til og enheten med Faderen

Men den autoriteten Jesus hevder, forutsetter dette unike forholdet til Faderen. Han bruker ikke autoriteten til å vende seg mot Skriften for å overprøve den. Men Jesus viser ved flere anledninger stor frimodighet i det å fastslå hvor vekten ligger, hva som har prioritet.

Rent praktisk ledet han først og fremst mennesker inn i en relasjon til seg selv. Visst hadde Jesus ei lære. På mange måter var han en nesten genial rabbi, med sine radikaliseringer av kjærlighetsbudet og sine livsnære fortellinger. Men det var likevel noe grunnleggende relasjonelt i den utfordringen han ga: "Dette er den gerning Gud vil dere skal gjøre: Tro på ham som Gud har sendt." Joh 6,29

Seinere i kapittel 7 vil Jesus ta i bruk vannmotivet (som også er knyttet til riter i tempelet under løvhyttefesten). Dermed vil løftet om Ånden komme inn i bildet, med de følgende det har for muligheten til å ville og gjøre det som Gud vil. Vi som har fått Ånden i dåpsgave, vet at det ikke gjør nåden mindre nødvendig.

Når Jesus i vår pretekst taler om å gjøre Guds vilje, så ligger nok den første utfordringen i å bøye seg for Jesu autoritet og ta imot ham. Den som gjør det, skal skjønne.

Trosopplæring

Her er det et stykke erfaringsteologi. I forbindelse med trosopplæring finner mange av oss det nyttig å tenke at erfaring gir den reelle valgmuligheten. Det er når bønn, gudstjeneste og fellesskap blir opplevd innenfra, som ekte og villet deltakelse, at man får en mulighet til å se hva kristen tro virkelig innebærer.

Kristen tro lar seg selvfølgelig et stykke på vei bedømme ut fra allmenne kriterier. En kan høre kristnes vitnesbyrd om hva det vil si for dem å høre til Jesus. En kan se på hvilke frukter troen bærer i den enkeltes liv og for samfunn, nasjon og internasjonalt. En kan ha en

oppfatning om hvor livsnær og sannsynlig den store kristne (og langt på vei jødiske) fortelling er. Men det er i relasjonen til Jesus man kan erfare om løftene hans holder mål.

Troens kilder og troens folk

Hvordan ser dette ut når vi måler i tid? Hvor lang tid skal man gi kristen tro før man må erkjenne at svar er gitt og dom må felles?

Jeg har vel tenkt at mange ting først trer fram i tilbakeskuende perspektiv. Guds trofasthet er noe den eldre vandrer vet mest om. I kampens hete kan det hele se ganske stygt ut. Men i ettertid blir det klart at kjærligheten var der og bevarte oss.

Men dette er nok bare halve sannheten. Den dypeste kristne erfaringen har med nåden å gjøre. Det å erfare seg selv som tilgitt og oppreist, kan skje i øyeblikket, nesten utenfor tiden. Faktisk er det vel ofte sånn at kristen erfaring går litt ut på dato. Det er grenser for hvor lenge jeg kan leve på en god opplevelse av å være nær Jesus. Sånt må fornyes. Vi er avhengige av levende kontakt med troens kilder og troens folk.

Geir Husveg

Sokneprest i Bjerkvik. Leder av kretsstyret for Israelsmisjonen i Midt-Hålogaland.

ghusveg@online.no